

Nordiskt jobbtoppmöte under Sveriges ordförandeskap i NMR: Inspel från Nordens Fackliga Samorganisation - NFS

Nordens Fackliga Samorganisation NFS välkomnar möjligheten att få vara delaktig i den process som ska leda fram till ett nordiskt jobbtoppmöte i maj 2013. Unga människors möjligheter på den nordiska arbetsmarknaden är en mycket angelägen fråga att ta upp i detta sammanhang och vi stödjer helhjärtat det inkommande svenska NMR-ordförandeskapets ambition att på nordisk nivå lyfta upp problemet med den höga ungdomsarbetslösheten.

Jobbtoppmötet borde dock också ha som övergripande mål att hitta vägar att stärka hela den gemensamma nordiska arbetsmarknaden, i syfte att underlätta rörligheten över de nordiska gränserna.

När det gäller mer konkreta sätt att stärka den nordiska arbetsmarknaden och underlätta ungas integration, vill NFS särskilt lyfta fram två teman som bör tas upp på jobbtoppmötet:

Gränshinder på den gemensamma nordiska arbetsmarknaden

Det historiska avtalet om en gemensam nordisk arbetsmarknad undertecknades 1954 och firar alltså 60-årsjubileum 2014. Jobbtoppmötet skulle kunna vara ett viktigt avstamp för att lösa de många gränshinder som finns på den nordiska arbetsmarknaden och därmed kunna fira jubileet året efter på ett värdigt sätt – med en tydlig färdriktning och politisk plan för att åstadkomma en gemensam nordisk arbetsmarknad värd namnet. Kanske skulle man redan vid jobbtoppmötet kunna visa politisk vilja och slagkraft genom en utfästelse om att lösa fem utvalda gränshinder.

Gränshindren på den nordiska arbetsmarknaden idag hindrar tillväxt, skapar osäkerhet, minskar människors möjligheter och kostar pengar. Om vi lyckas undanröja gränshindren på arbetsmarknaden skulle det innebära en samhällsekonomisk vinst för hela Norden, och bidra till att göra Norden till en mer dynamisk och framtidsinriktad region.

NFS föreslår att arbetsmarknadens parter i Norden (NFS och arbetsgivarorganisationer från de olika nordiska länderna) ges i uppdrag att, i samarbete med Föreningarna Norden, hålla i ett seminarium inför jobbtoppmötet på temat: **Gränshinder på den gemensamma nordiska arbetsmarknaden – ett hinder för rörlighet och tillväxt i Norden**. Seminariet skulle utmytna i fem konkreta gränshinder som statsministrarna sedan skulle kunna binda upp sig för att lösa.

Nordens Fackliga Samorganisation, NFS, är en samarbetsorganisation för fackliga centralorganisationer i Norden. NFS har sexton medlemsorganisationer bestående av Landsorganisationerna, Tjänstemannaorganisationerna och Akademikerorganisationerna i de nordiska länderna. Därmed representerar NFS nästan 9 miljoner fackligt anslutna i hela Norden.

Underlag till seminariet:

- Nordisk facklig gränshinderrapport som slutförs i november 2012
- Rapport om gränshinder på arbetsmarknaden från Copenhagen Economics
- Rapport om gränshinder (med lösningsförslag) från en nordisk expertgrupp på arbetsmarknadsfrågor, social trygghet och sociala tjänster
- Slutsatser från en trepartskonferens om gränshinder på arbetsmarknaden som NFS arrangerade tillsammans med NHO och norska ordförandeskapet i NMR den 19 april 2012
- Statistik över rörligheten inom Norden från Norstat
- Resultat från svenska NMR-ordförandeskapets forskning/utredning på området?

Kollektivavtal som verktyg för att integrera unga på arbetsmarknaden i Norden

Våra flexibla arbetsmarknader i Norden bygger på väl fungerande kollektivavtal och autonoma parter, vilket är hörnstenar i den nordiska arbetsmarknadsmodellen. Hög facklig organisationsgrad och bred samverkan mellan arbetsmarknadens parter i arbetslivet har både skapat stabilitet, arbetsfred och nödvändig flexibilitet för strukturomvandling på arbetsmarknaden. Inför jobbtoppmötet skulle det vara oerhört intressant att utforska på vilket sätt parterna har använt kollektivavtal som instrument för att underlätta ungas integration på arbetsmarknaden. I den allmänna debatten framförs ibland synsättet att kollektivavtalen per se försvårar för ungdomar genom höga lönenivåer. Därför är det bra att lyfta fram avtal som på olika sätt underlättar ungas inträde på arbetsmarknaden, t ex där arbetsgivare tar på sig vissa kostnader för utbildning/träning och den anställde inledningsvis får lägre lön.

NFS föreslår att arbetsmarknadens parter i Norden ges i uppdrag att, tillsammans med Föreningarna Norden, hålla i ett seminarium inför jobbtoppmötet på temat: **Den nordiska kollektivavtalsmodellen – hur använder vi den för att integrera unga på arbetsmarknaden?** Syftet med seminariet skulle vara att utbyta erfarenheter kring hur kollektivavtal kan användas som verktyg för att underlätta för unga människor att äntra arbetsmarknaden. Några "best practices" kan lyftas fram för inspiration och lärdom. Här bör man också titta särskilt på hur unga högskoleutbildades möjligheter ser ut.

Underlag till seminariet:

- Slutsatser från NFS nordiska kollektivavtalsprojekt som väntas vara klara under våren 2013
- Underlag kring unga akademikers arbetslöshet från NFS medlemsorganisationer
- Resultat från svenska NMR-ordförandeskapets forskning/utredning på området?

Övriga frågor

Information och statistik över arbetskraftsmobilitet inom Norden måste utvecklas för att bättre fånga upp den nordiska rörligheten över gränserna. Utan statistik är det svårt att analysera gränsmobiliteten och utforma en politik för att underlätta den ytterligare. Några sätt att utveckla informationen, skulle kunna vara att:

- Sänka kravet på längden för vistelse i arbetslandet för att omfattas av arbetskraftsundersökningarna (AKU)
- Särskilja siffror för personer från annat nordiskt land i AKU
- Utveckla mer permanent statistik för gränspendling.

NFS tycker att Föreningen Nordens förslag om att **bygga upp en nordisk jobbportal** är oerhört intressant och bra. Här bidrar vi gärna med vår kunskap om gällande kollektivavtal i respektive bransch och relevanta fackförbund man kan ansluta sig till. Jobbportalen bör utformas på ett sådant sätt att den kan användas av unga människor (unga akademiker kan vara en målgrupp t ex) och att den är ihopkopplad med EURES-samarbetet som redan finns mellan arbetsmarknadsmyndigheterna på europeisk nivå.

Den europeiska dimensionen på den nordiska arbetsmarknaden är en viktig aspekt att ha med inför jobbtoppmötet. Många av de frågor som ska tas upp i samband med toppmötet har också en EU-dimension, t ex arbetskraftens rörlighet, ömsesidigt erkännande av yrkesutbildningar, socialförsäkringar etc.

De nordiska arbetsmarknadsministrarna (MR-A) bör aktivt involveras i arbetet med det nordiska jobbtoppmötet. När MR-A håller möte på Svalbard i september, kan det vara ett första politiskt avstamp inför jobbtoppmötet.